

FİZİK

9. SINIF

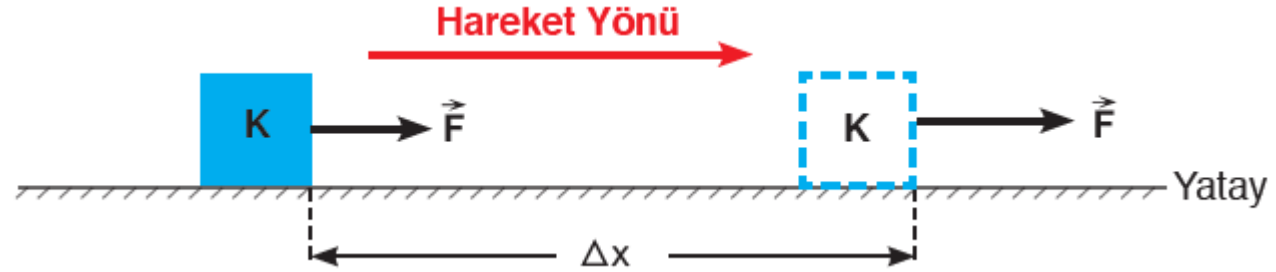
ENERJİ

İş – Güç

- ✓ Cisme hareket doğrultusunda uygulanan kuvvetle, alınan yolun çarpımına **iş** denir.
- ✓ Fiziksel anlamda iş, bir cisme etkiyen kuvvetin o cisme kendi doğrultusunda yol aldırması ile gerçekleşir.

- ✓ İş miktarının matematiksel ifadesi

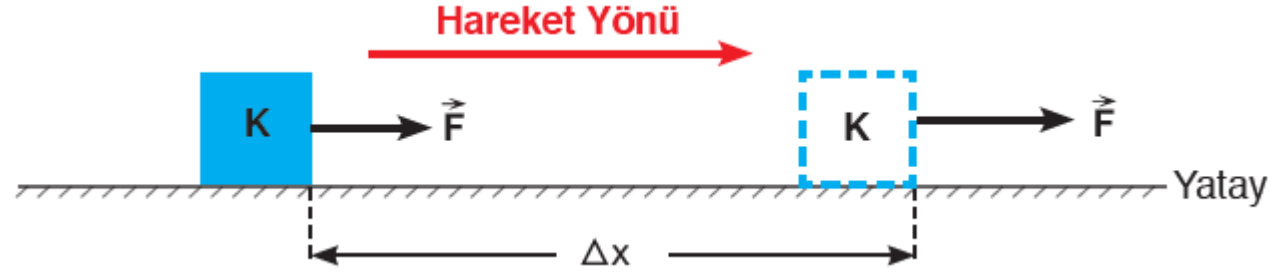

$$W = F \cdot \Delta x$$

İş
(N.m = J)

Cisme hareket
doğrultusunda yol
aldıran kuvvet (N)

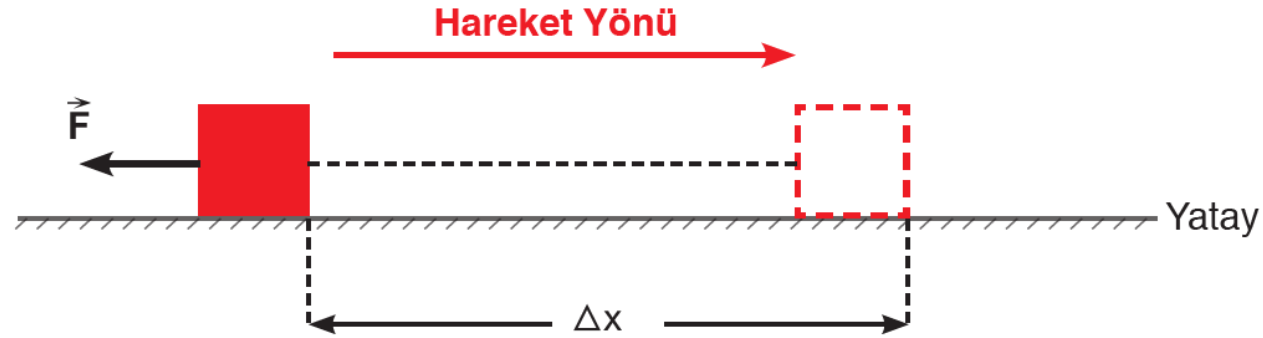
Kuvvet etkisinde
yapılan
yerdeğiştirme(m)

$$W = F \cdot \Delta x$$

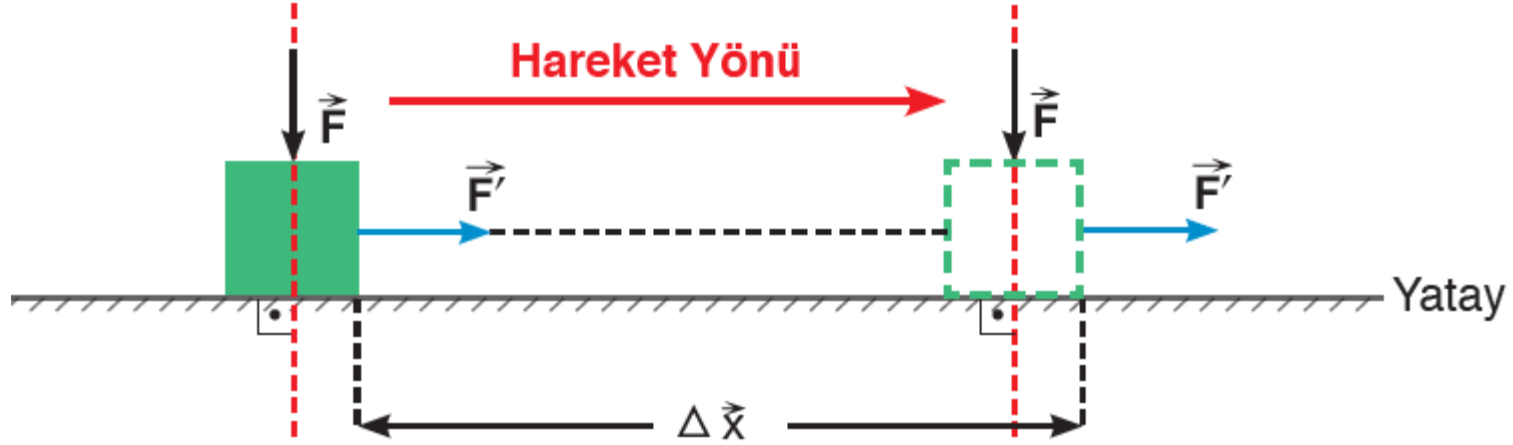
Büüklük	Kuvvet	Yol	İş
Birimi	Newton (N)	Metre (m)	Newton x metre = Joule (N · m = J)

- ✓ Cisme hareket yönü ile aynı yönde etkiyen kuvvet pozitif, hareket yönüne ters yönde etkiyen kuvvet ise negatif iş yapar.

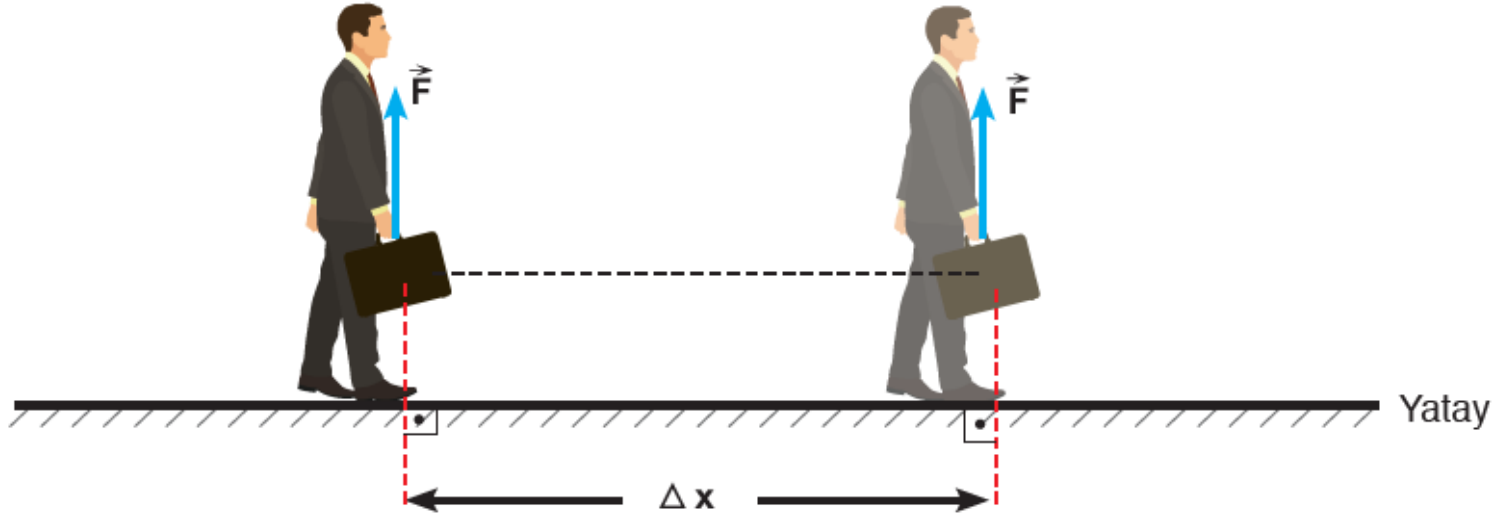

$$W_{\text{negatif}} = - F \cdot \Delta x$$

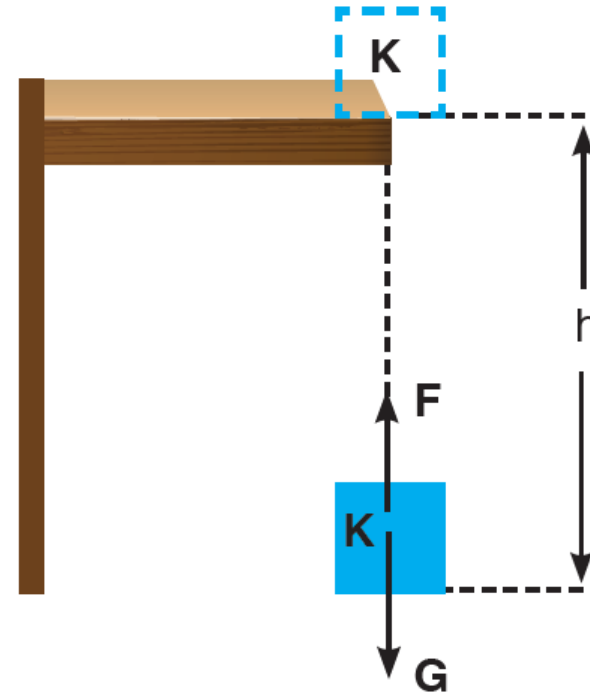
- ✓ Yatay düzlemde yol alan bir cisme yola dik olarak etkiyen kuvvet bu yolu aldırın kuvvet olmadığından bu kuvvet iş yapmaz.

- ✓ Cismın ağırlığını dengelemek için uygulanan F kuvveti Δx yolunu aldırın kuvvet olmadığından iş yapmaz.

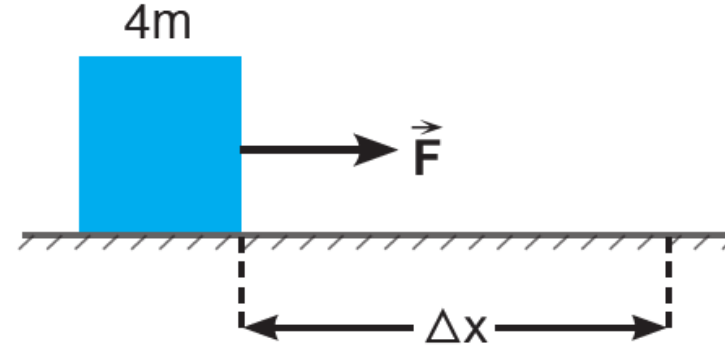
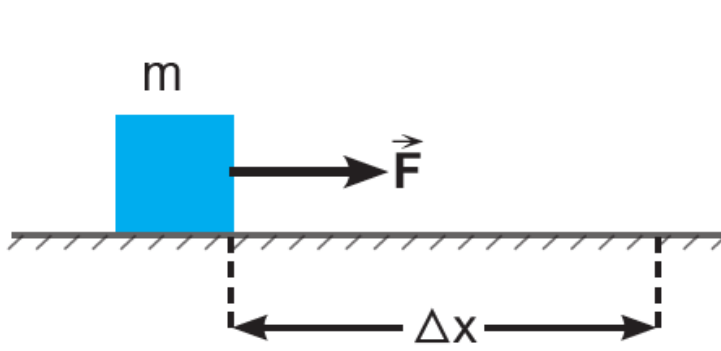

- ✓ Bu durum düşey doğrultudaki kuvvetlerin iş yapmayacağı anlamına gelmez.

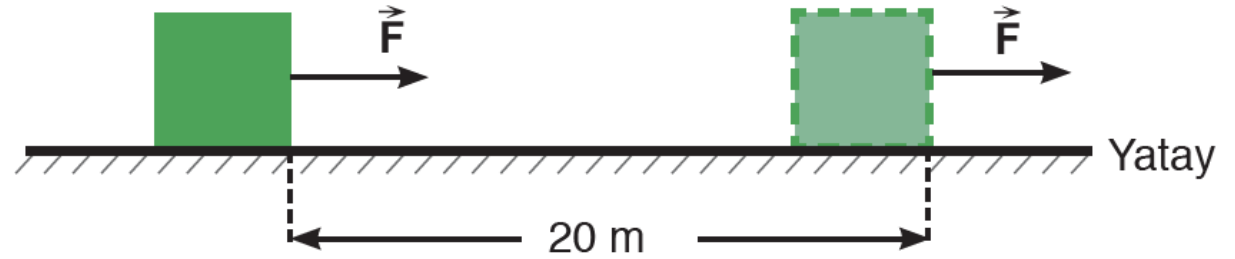

- ✓ Kuvvetin yaptığı iş miktarı cismin kütlesinden bağımsızdır.

Örnek

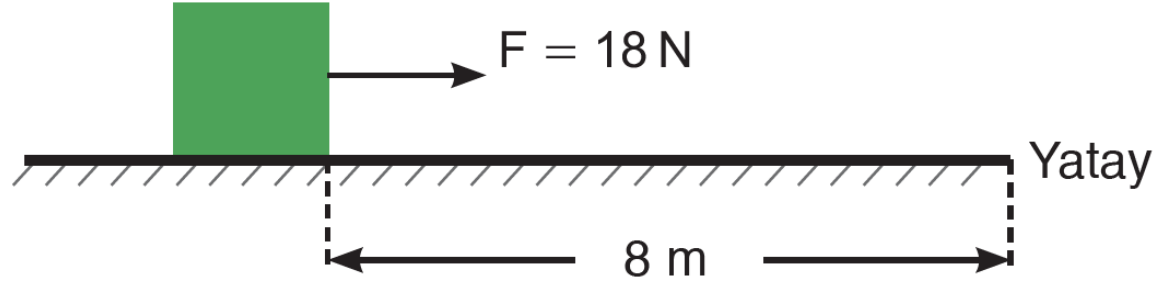
Şekildeki sürtünmesiz yatay düzlemde yola paralel sabit F büyüklüğündeki kuvvetle 20 m çekilen cisim üzerine bu yolda yapılan iş miktarı 800 J'dür.

Buna göre F kuvvetinin büyüklüğünün kaç N olduğunu bulunuz.

Örnek

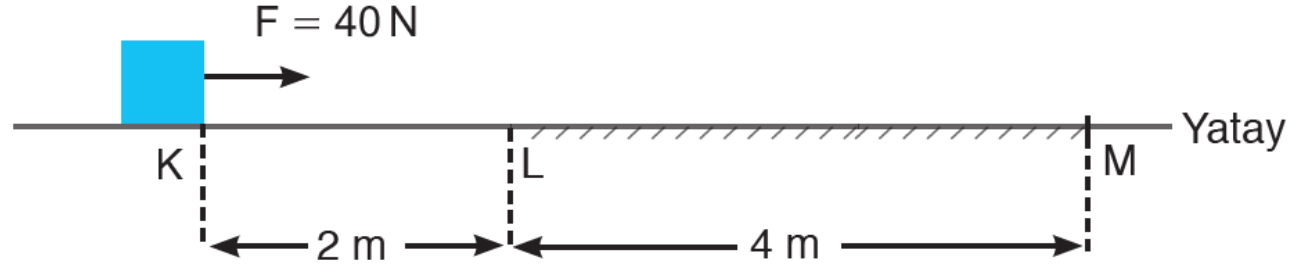
Şekildeki 2 kg kütleli cisim, yola paralel 18 N'lık sabit kuvvetle çekilmektedir.

Cisme etkiyen sürtünme kuvveti 10 N olduğuna göre bu yolda cisim üzerine yapılan net iş miktarının kaç J olduğunu bulunuz.

Örnek

Şekilde kesiti verilen yatay yolun yalnız LM arası sürtünmeli olup sürtünme kuvveti LM yolu boyunca sabittir. K noktasında durmakta olan cisim $F = 40\text{N}$ 'lık kuvvet etkisinde M noktasına kadar çekiliyor.

KM arasında cisim üzerinde yapılan toplam iş miktarı 200 joule olduğuna göre LM arasında cisme etkiyen sürtünme kuvvetinin kaç N olduğunu bulunuz.

- ✓ Birim zamanda yapılan iş miktarına **güç** denir. Güç, işin yapılma hızı olarak da tanımlanabilir.
- ✓ Güç, P ile gösterilir.
- ✓ SI'da birimi watt olup W ile gösterilir.

$$P = \frac{W}{\Delta t}$$

İş
($\frac{J}{s} = W$)

Yapılan İş
(J)

Zaman Aralığı
(s)

$$P = \frac{W}{\Delta t}$$

$$W = F \cdot \Delta x \quad v = \frac{\Delta x}{\Delta t}$$

$$P = \frac{W}{\Delta t} = \frac{F \cdot \Delta x}{\Delta t} = F \cdot v$$

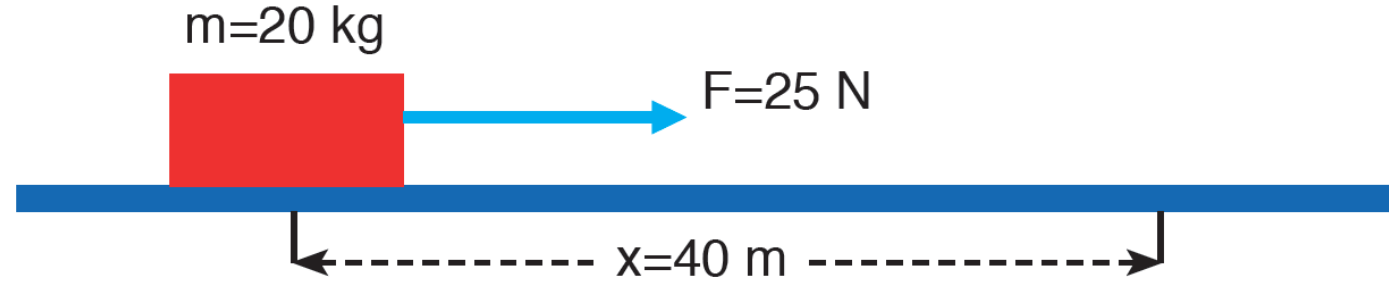
İş birimlerini güç birimine bağlı olarak

- Watt . saniye = Joule
- Watt . saat
- Kilowatt . saat

şeklinde de ifade etmek mümkündür.

Gücü 900 W olan bir elektrik süpürgesi 20 dk. çalıştırıldığında kaç J'lük iş yapıldığını bulunuz.

Yatay zeminde durmakta olan 20 kg'lık cisme zemine paralel olarak 25 N'lık kuvvet uygulanıyor.

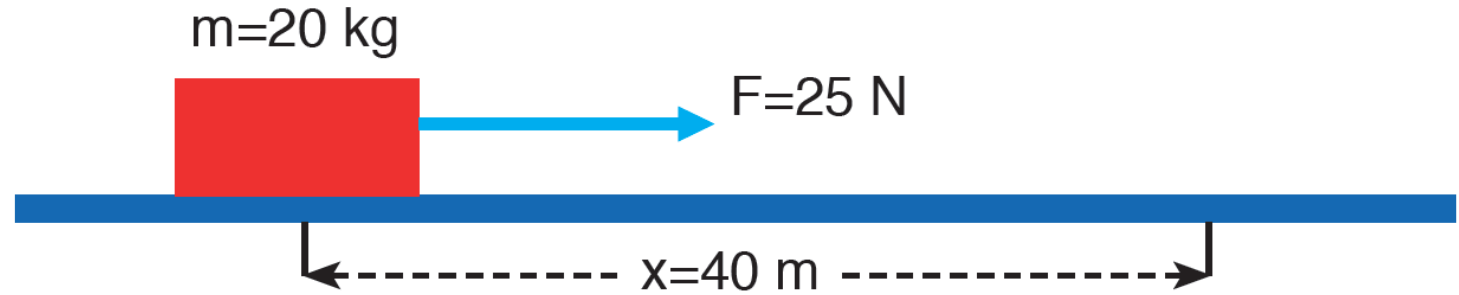

Buna göre

- Zemin sürtünmesiz ise 40 m'lik yol sonunda cisim üzerinde yapılan iş kaç joule olur?
- Zemin sürtünmesiz ise 40 m'lik yol 1 dakika 20 saniyede alınacak olursa güç kaç watt olur?

Yatay zeminde durmakta olan 20 kg'lık cisme zemine paralel olarak 25 N'lık kuvvet uygulanıyor.

Buna göre

- c) Sürtülmeli zeminde sabit 15 N'lık sürtünme kuvveti cisme etki ediyorsa 40 m'lik yol sonunda yapılan net iş kaç joule olur?**
- d) Sabit 15 N'lık sürtünme kuvvetinin etkisi ile ısı enerjisine dönüşen enerji kaç jouledür?**

Bir otomobil motoru otomobile 2000 N'lık kuvvet uygulayarak 500 m'lik yolu 5 s'de almasını sağlıyor. Otomobile yol boyunca sabit, 500 N şiddetinde sürtünme kuvveti etki ediyor.

Buna göre

- a) Otomobil motorunun gücü kaç watt olur?
- b) Otomobilin gücü kaç watt olur?

Nalan Hanım'a elindeki 12 kg'lık alışveriş poşetlerini taşımak için yardım eden 48 kg kütleli Alper, poşetleri sabit hızla apartmanın girişinden yerden yüksekliği 8 m olan 2. katındaki evine 15 s'de çıkarıyor.
Buna göre Alper'in gücü kaç watt olur? ($g=10$ N/kg alınız.)